

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 24.4.2017
COM(2017) 189 final

POROČILO KOMISIJE SVETU

**Poročilo za obdobje 2011–2015 o izvajanju dolgoročne sheme državne pomoči za
kmetijstvo v severnih regijah Finske in Švedske v skladu s sklepoma Komisije 2009/3067
in 2010/6050**

KAZALO

1. UVOD	3
2. SPLOŠNA NAČELA NORDIJSKE POMOČI.....	3
2.1 Cilji pomoči	3
2.2 Odobritve Komisije	3
2.3 Regije, vključene v shemo pomoči.....	3
2.4 Povezanost s proizvodnjo	4
3. REFORMA SHEME NORDIJSKE POMOČI.....	4
4. NORDIJSKA POMOČ NA FINSKEM V OBDOBJU 2011–2015.....	5
4.1 Dodeljene odobritve.....	5
4.2 Izplačana pomoč	7
4.3 Proizvodne količine na območju, ki prejema Nordijsko pomoč	8
4.4 Razvoj kmetijskega gospodarstva v regijah, ki prejemajo Nordijsko pomoč	9
5. NORDIJSKA POMOČ NA ŠVEDSKEM V OBDOBJU 2011–2015.....	11
5.1 Dodeljene odobritve.....	11
5.2 Izplačana pomoč	12
5.3 Proizvodne količine na območju, ki prejema pomoč.....	13
5.4 Razvoj kmetijskega gospodarstva v regiji, ki prejema pomoč	13
6. SKLEPI	14
6.1 Finska.....	14
6.2 Švedska	15

1. UVOD

V skladu s členom 142 Akta o pristopu Avstrije, Finske in Švedske k Evropski uniji¹ je Komisija dovolila Finski in Švedski, da dodelita dolgoročno državno pomoč za kmetijstvo v severnih regijah z namenom ohranjanja kmetijske dejavnosti. Ta pomoč se imenuje Nordijska pomoč (v nadaljnjem besedilu: pomoč).

To poročilo se Svetu predloži v skladu z zahtevo po poročanju iz člena 143 Akta o pristopu, ki določa, da Komisija eno leto po pristopu in zatem vsakih pet let Svetu predloži poročilo o izdanih odobritvah in rezultatih pomoči, dodeljene na podlagi teh odobritev. Predhodna poročila so bila predložena leta 1996, 2002², 2007³ in 2012⁴.

2. SPLOŠNA NAČELA NORDIJSKE POMOČI

2.1 Cilji pomoči

Pomoč se dodeli zlasti za ohranjanje tradicionalne primarne proizvodnje in predelave, ki po naravi ustrezata podnebnim razmeram zadevnih regij, za izboljšanje proizvodnih struktur, trženja in predelave kmetijskih proizvodov, lažjo prodajo takih proizvodov ter zagotovitev varstva okolja in ohranjanja podeželja.

2.2 Odobritve Komisije

Pomoč se odobri na podlagi ločenih sklepov Komisije⁵ za Finsko in Švedsko. Najvišje letno izplačilo za Finsko trenutno znaša 382 milijonov EUR. Najvišje odobreno letno izplačilo za Švedsko znaša 318,67 milijona SEK (približno 35 milijonov EUR)⁶.

Osnovni pogoji so določeni v členu 142 Akta o pristopu. Celoten znesek dodeljene pomoči mora zadostovati za ohranitev kmetijske dejavnosti v severnih regijah, vendar se ne sme razviti v splošno podporo, ki bi presegala stopnjo podpore iz predpristopnega referenčnega obdobja, določene v odobritvah. Pomoč se prav tako ne sme navezovati na prihodnjo proizvodnjo ali povzročiti povečanja proizvodnje glede na referenčne stopnje, ki jih je določila Komisija.

2.3 Regije, vključene v shemo pomoči

Regije, vključene v shemo pomoči, so opredeljene v navedenih sklepih in ležijo severno od 62. vzporednika ter vključujejo nekatera sosednja območja južno od tega vzporednika, ki se soočajo s podobnimi podnebnimi razmerami, kar kmetijsko dejavnost še posebej otežuje. Pri določanju območij so se upoštevali naslednji dejavniki: nizka gostota prebivalstva (največ 10 prebivalcev/km²), kmetijska površina v uporabi kot delež celotnega območja (manj kot 10 %), kmetijska površina za pridelovanje poljščin, namenjenih za prehrano ljudi, kot delež kmetijske površine v uporabi (≤ 20 %) ter občine, ki jih obkrožajo druge občine znotraj prej navedenih območij (tudi če ne izpolnjujejo enakih pogojev).

¹ UL C 241, 29.8.1994.

² Finska COM(2002) 102 z dne 25. februarja 2002, Švedska COM(2002) 105 z dne 1. marca 2002.

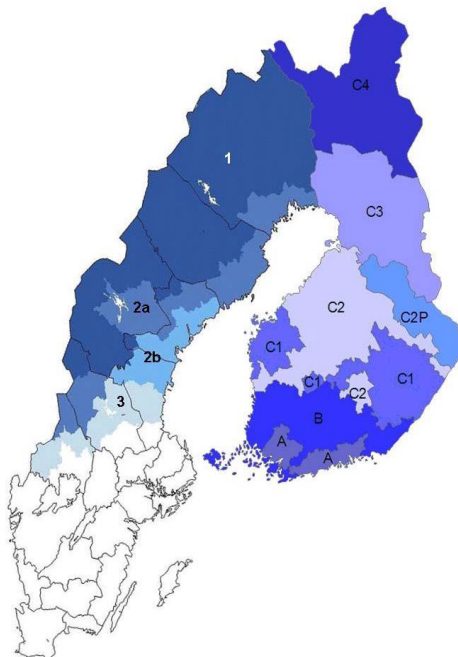
³ Finska COM(2007) 459 z dne 31. julija 2007, Švedska COM(2007) 416 z dne 31. julija 2007.

⁴ COM(2012) 358 final z dne 29. junija 2012.

⁵ Prvi sklep za Finsko je bil sprejet leta 1995 (Sklep 95/196/ES), ki je bil prenovljen s Sklepom 2002/404/ES in Sklepom C(2009)3067. Ta sklep je bil nazadnje spremenjen s Sklepom C(2015)2790. Prvi sklep za Švedsko je bil sprejet leta 1996 (Sklep 96/228/ES), ki je bil prenovljen s Sklepom C(2010)6050, ki je bil nazadnje spremenjen leta 2015 s Sklepom C(2015)6592. Zadnji Sklep je začel veljati 1. januarja 2016, zato spremembe, ki jih uvaja, ne vplivajo na petletno obdobje, o katerem Komisija poroča v tem sporočilu.

⁶ Menjalni tečaj, uporabljen v tem poročilu, je 9,0 SEK/EUR.

Na Finskem je v shemo pomoči iz tega sporočila vključenih 1 417 140 hektarjev (ha) kmetijske površine v uporabi (55,5 % vseh kmetijskih površin v uporabi), na Švedskem pa 335 881 ha kmetijske površine v uporabi (11 % vseh kmetijskih površin na uporabi).

Slika 1: Območja na Finskem (C1–C4) in Švedskem (1–3), ki prejemaajo podporo

2.4 Povezanost s proizvodnjo

Pomoč je omejena na posamezne kmetijske sektorje, kot je za vsako državo članico določeno v ustreznem sklepu.

Pomoč se dodeli na podlagi proizvodnih enot, in sicer glav velike živine (GVŽ) ali hektarjev, razen pri pomoči za mleko in njegov prevoz, pri kateri se pomoč dodeli za dobavljene in prevožene količine. Pomoč za severne jelene na Finskem se dodeli za posamezno žival.

Kot je bilo navedeno, se pomoč ne sme navezovati na prihodnjo proizvodnjo ali povzročiti povečanja proizvodnje glede na referenčno obdobje. Referenčna obdobja so določena v zadevnih sklepih za vsako državo članico za posamezni sektor. Referenčna količina za proizvodnjo mleka na Finskem je bila večkrat usklajena z razvojem skupne kmetijske politike (SKP) v sektorju mleka. Vendar je bila s pregledom sheme pomoči za Finsko v obdobju 2009–2010 odpravljena povezava med posameznimi mlečnimi kvotami SKP in izplačili pomoči. Namesto tega je bila uvedena omejitev, da se za nobeno količino mleka v regiji, za katero velja presežna dajatev, takšna pomoč ne plača, kar velja do konca izvajanja sistema mlečnih kvot.

3. REFORMA SHEME NORDIJSKE POMOČI

Po vrednotenju sheme pomoči, ki je bilo zaključeno leta 2007, je bil izveden pregled, katerega namen sta bila poenostavitev shem in usklajitev odobritev s cilji Akta o pristopu. V zvezi s poenostavitvijo so se na podlagi prenov, dokončanih v letih 2009 in 2010, prerazvrstili različni proizvodni sektorji in določile najvišje povprečne stopnje pomoči za vsa zadevna finska oziroma švedska območja.

V zvezi z usklajevanjem odobritev s cilji iz Akta o pristopu se je na podlagi pregleda odobritev za proizvodnjo in izplačila odobritev najvišjega letnega plačila za Finsko zmanjšala

s 448,59 milijona na 358 milijonov EUR. Pomoč za sektorja prašičereje in perutnine pa je prenehala biti vezana na vrsto proizvodnje. Leta 2009 je bila uvedena odškodnina za škodo, ki jo povzročijo plenilci. Ta odškodnina je bila ukinjena leta 2015.

Pregled je pokazal, da so se ravni proizvodnje na območju, vključenem v shemo pomoči na Švedskem, v predhodnih letih zmanjševale. Na podlagi predloga švedskih organov revizija sklepa, zaključena leta 2010, omogoča usmeritev pomoči v preostalo proizvodnjo, da bi se to zmanjševanje ustavilo. Leta 2013 je bila uvedena dodatna sprememba, s katero se je prejšnja državna pomoč za pridelovalce krompirja vključila v Nordijsko pomoč, pri čemer se je upoštevala skupna zgornja meja.

4. NORDIJSKA POMOČ NA FINSKEM V OBDOBJU 2011–2015

4.1 Dodeljene odobritve

S Sklepom C(2009)3067 je bila odobrena najvišja letna pomoč v znesku 358 milijonov EUR za obdobje od 1. januarja 2009 do 31. decembra 2014. Sklep C(2015)2790 je začel veljati 1. januarja 2015 in določa najvišji znesek pomoči v višini 382 milijonov EUR, kot je prikazano v preglednici 1. Najvišji skupni letni znesek pomoči se je zvišal, ker je bilo februarja 2014 porabljenih 24 milijonov EUR, ki so bili na voljo v skladu s členom 182(7) Uredbe (ES) št. 1234/2007 („sistematski pregled“). V okviru zadevnega sklepa sta se zvišali tudi najvišja enota pomoči in skupna pomoč, odobreni za prežvekovalce, da bi se zaustavil trend zmanjševanja proizvodnje.

Preglednica 1: Letna pomoč, odobrena v skladu s Sklepom C(2015)2790

		Najvišja povprečna dovoljena pomoč/enota ¹⁾	Enota	Najvišja dovoljena pomoč (v milijonih EUR) ²⁾	Največje število upravičenih proizvodnih dejavnikov
1. MLEKO		10,9	centi/kg	193,7	1 776 765 ton ³⁾
2. PREŽVEKOVALCI				97,7	
Govedo	4)	546	EUR/GVŽ		181 000 GVŽ
Ovce in koze		584	EUR/GVŽ		
Konji		252	EUR/GVŽ		
3. PRAŠIČI IN PERUTNINA	5)	266	EUR/GVŽ	37,0	
4. VRTNARSTVO				25,4	
Rastlinjaki	6)	11,3	EUR/m ²		202,9 ha

Shranjevanje vrtnarskih proizvodov	7)	18,5	EUR/m ³		
5. PRIDELAVA POLJŠČIN				58,3	
Splošna pomoč na hektar	8)	37	EUR/ha		881 825 ha
Pomoč za nekatere poljščine	9)	145	EUR/ha		62 475 ha
Pomoč za mlade kmete	10)	36	EUR/ha		
6. DRUGA POMOČ				14,9	
Severni jeleni	11)	36	EUR/žival		171 100 živali
Pomoč za prevoz mleka in mesa	12)				
Storitve varovanja živinoreje	13)				
Pomoč za shranjevanje divjega jagodičevja in gob	14)	0,10–0,42	EUR/kg		
Druga pomoč	15)				

- ¹⁾ Pomoč na enoto se lahko med regijami razlikuje v mejah najvišjega povprečja.
- ²⁾ Najvišja dovoljena pomoč znaša 382 milijonov na leto.
- ³⁾ Največje število upravičenih dejavnikov na koledarsko leto in za kvotno leto 2014/2015.
- ⁴⁾ Krave dojilje, telice, moško govedo, starejše od 6 mesecev, in zaklane telice ter zaklani biki in voli v regijah C3 in C4, ki prejmeta podporo.
- ⁵⁾ Nevezana pomoč. Referenčna količina ne presega 139 200 GVŽ.
- ⁶⁾ Pomoč za proizvodnjo v rastlinjakih se lahko razlikuje glede na dolžino obdobja rasti.
- ⁷⁾ Pomoč se lahko razlikuje glede na tehnični standard skladiščnega prostora.
- ⁸⁾ Splošna pomoč na hektar za kmetijsko površino v uporabi v regijah C2–C4, ki prejemale podporo.
- ⁹⁾ Na podlagi obdelovalne površine žit (razen ječmena, ovsu in mešanih žit) in drugih poljščin (oljne ogrščice in drugih oljnic, beljakovinskih rastlin in predivnic), sladkorne pese, škrobnega krompirja ter jabolk v regijah C1, C2 in severnem delu regije C2, ki prejemale podporo. Pomoč za zelenjavo, gojeno na prostem, se lahko izplača v regijah C1–C4, ki prejemale podporo.
- ¹⁰⁾ Pomoč za mlade kmete za kmetijsko površino v uporabi v regijah C1–C4, ki prejemale podporo.
- ¹¹⁾ V regijah C3 in C4, ki prejemale podporo.
- ¹²⁾ Mleko: Kainuu ter pokrajini Laponska in Koillismaa (severovzhodna Finska). Meso: pokrajina Laponska.
- ¹³⁾ Pomoč se lahko plača za storitve, ki ohranjajo proizvodne pogoje za živinorejo na območjih, na katerih so razdalje daljše od povprečnih.
- ¹⁴⁾ Najvišji znesek pomoči: pomoč se dodeli za količine, skladiščene ob koncu junija, pri čemer ne presega naslednjih najvišjih zneskov: 0,34 EUR/kg za barjansko robido, 0,10 EUR/kg za drugo divje jagodičevje in 0,42 EUR/kg za divje gobe.

¹⁵⁾ Skolti, preživetje v naravi in reja severih jelenov. „

4.2 Izplačana pomoč

Nordijska pomoč

V obdobju 2011–2015 je skupni letni znesek izplačane pomoči znašal med 336,1 in 310,1 milijona EUR) (preglednica 2).

Preglednica 2: Nordijska pomoč, izplačana na Finskem (v milijonih EUR)

Sektor, ki prejema podporo	2011	2012	2013	2014	2015
Mleko	161,1	161,1	161,1	167,5	170
Prežvekovalci	71,1	70	69,7	70,3	70,1
Prašiči, perutnina	30,84	26,41	20,85	20,26	18,5
Vrtnarstvo	21,3	19,5	18,0	18,9	17,5
Pridelava poljščin	41,11	39,94	38,93	36,64	19,2
Druga pomoč	10,7	12	14,1	15,5	14,7
Skupaj	336,1	329	322,8	329,1	310,1

Pri dodelitvi letne Nordijske pomoči Finski so se upoštevale zgornje mejne vrednosti, določene v sklepih, razen v primeru presežnega plačila v znesku 0,6 milijona EUR, ki je bilo leta 2014 izplačano v kategoriji „druga pomoč“. Opozoriti je treba, da se je za sektorje, v katerih je skupna proizvodnja presegla dovoljeno število upravičenih proizvodnih faktorjev, pomoč na enoto proizvodnega dejavnika sorazmerno znižala, da se je upoštevala zgornja finančna meja, odobrena s sklepom. Kar zadeva presežno plačilo v kategoriji „druga pomoč“, je bilo kot vzrok ugotovljeno nepričakovano povečanje odškodnin za škodo, ki so jo povzročili plenilci, in sicer s 6,83 milijona EUR (leta 2013) na 8 milijonov EUR (leta 2014). Te odškodnine so bile leta 2015 umaknjene s področja uporabe sklepa o Nordijski pomoči.

Skupna podpora na območju, ki prejema Nordijsko pomoč

Kmetijstvo na območjih, ki prejemajo podporo v okviru sheme Nordijske pomoči, je upravičeno tudi do instrumentov, ki jih financira EU, zlasti dveh stebrov v okviru SKP. Od ukrepov iz drugega stebra so za kmetijski sektor na območjih, ki prejemajo podporo, zlasti pomembni podpora za območja z omejenimi možnostmi (od leta 2014 območja z naravnimi omejitvami) in kmetijsko-okoljski ukrepi. V Sklepu C(2000)405⁷ je določena najvišja zgornja meja za skupno letno podporo na območju, ki prejema pomoč, v višini 1 118,9 milijona EUR (raven iz leta 1993). Iz preglednice 3 je razvidno, da so se pri pomoči, izplačani na zadevnem območju, v obdobju 2011–2015 glede na uporabljeno pravno podlago upoštevale najvišje mejne vrednosti iz navedenega sklepa.

⁷ UL L 154, 27.6.2000, str. 23.

Preglednica 3: Povzetek skupne letne pomoči, izplačane na Finskem, vključno s pomočjo EU (v milijonih EUR)

Leto	Neposredna pomoč, ki jo je v celoti financirala EU	Območje z omejenimi možnostmi (območje z naravnimi omejitvami), vključno z državno pomočjo v skladu s pravili o državni pomoči	Kmetijsko-okoljska podpora	Nordijska pomoč	Skupaj
2011	274,2	311,5	177,3	336,1	1 099,1
2012	272,3	312,3	203,8	329,0	1 117,4
2013	258,9	311,3	193,2	322,8	1 086,2
2014	253,5	309,9	174,4	329,1	1 066,9
2015	212,7	276,5	146,7	310,1	946,0

4.3 Proizvodne količine na območju, ki prejema Nordijsko pomoč

Sektor mleka

Na Finskem se skoraj 80 % mleka proizvede na območju, ki prejema pomoč (podatki za leto 2014). Proizvodnja je skoncentrirana na območju C2.

V petletnem obdobju se je proizvodnja mleka na območju, ki prejema Nordijsko pomoč, povečala za 4 %, na drugih območjih Finske pa se je zmanjšala za 1,5 %. Proizvodnja je bila največja v tržnem letu 2014/2015 (1 874 200 ton), najmanjša pa v tržnem letu 2012/2013 (1 774 500 ton). Proizvodnja je v vseh tržnih letih razen v tržnem letu 2012/2013 presegla določeno referenčno raven. V letu 2014/2015 je bil presežek 5,5-odstoten.

Prežvekovalci

Revidirani sklep o odobritvi pomoči iz leta 2009 je združil proizvodne dejavnike za govedo, ovce, koze in konje.

Proizvodnja govejega mesa se je v letih 2012 in 2013 zmanjšala na vseh območjih, ki prejemajo Nordijsko pomoč, in se je leta 2014 še naprej zmanjševala na najsevernejših območjih, pri čemer se je leta 2014 nekoliko povečala na območjih C1 in C2, leta 2015 pa na vseh območjih. V vseh delih države je bila raven proizvodnje leta 2015 višja od ravni leta 2011. Od 85,8 milijona kg (2015) nacionalne proizvodnje govejega mesa je bilo 68,5 milijona kg navedenega mesa proizvedenega na območju, ki prejema pomoč, zlasti na območju C2 zaradi tesne povezave med proizvodnjo mleka in proizvodnjo govejega mesa. Splošna proizvodnja prežvekovalcev v celotnem obdobju poročanja ni presegla največjega števila upravičenih proizvodnih dejavnikov (glave velike živine).

Prašiči in perutnina

Prašičereja se je med letoma 2011 in 2014 zmanjšala s 93,6 na 87,7 milijona kg in je bila nižja od ravni iz leta 2005. V preostalih delih države se je proizvodnja zmanjšala še v nekoliko večji meri. Približno 70 % svinjskega mesa je proizvedenega na območjih pridelave žita v najbolj južnih podregijah, ki prejemajo pomoč (C1), kjer je skoncentrirana tudi proizvodnja perutnine. Proizvodnja perutnine je v obdobju 2011–2014 stalno naraščala s 34,9 na 43,9 milijona kg. Stopnja rasti je bila višja kot na območjih, ki ne prejemajo pomoči. Pomoč za to skupino je bila leta 2009 ločena od proizvodnje pri referenčni količini 139 200 GVŽ. Ta raven v obdobju 2011–2015 ni bila presežena.

Vrtnarstvo

Pomoč za vrtnarstvo je odobrena za proizvodnjo v rastlinjakih in shranjevanje vrtnarskih proizvodov. Proizvodnja je skoncentrirana na območju C1 (približno 74 % celotne proizvodnje). V obdobju 2011–2015 se je zmanjšala s približno 202 ha na 194 ha. Na območju, ki ne prejema pomoči, se je proizvodnja zmanjšala še nekoliko bolj. Letna referenčna raven vrtnarske proizvodnje na območju, ki prejema pomoč, ni bila presežena.

Pridelava poljščin

Pomoč za pridelavo poljščin zajema „splošno pomoč na hektar“, „pomoč za mlade kmete“ in „pomoč za nekatere poljščine“, kot je določeno v Sklepu. V zvezi s „splošno pomočjo na hektar“ je bila velikost kmetijske površine v uporabi, ki prejema podporo v regiji pomoči, v zadevnem petletnem obdobju stabilna (630 000–640 000 ha), čeprav je bilo zmanjšanje te površine v primerjavi z referenčno ravno pred pristopom precej veliko (30-odstotno). Pri „pomoči za mlade kmete“ najvišja raven upravičenih proizvodnih dejavnikov v Sklepu ni določena, zato primerjava ni mogoča. Na območju „pomoči za nekatere poljščine“ je bilo v celotnem obdobju 2011–2015 največje število upravičenih hektarjev preseženo za približno od 15 % do 45 %. Razlog za presežno proizvodnjo so bile predvsem spremembe razmer na trgu, zlasti večje povpraševanje po beljakovinskih rastlinah, in izjemno dober pridelek pšenice v letih 2011, 2014 in 2015.

Druga pomoč

Proizvodnja severih jelenov je leta 2011 obsegala približno 156 000 živali, leta 2015 pa je po znatnem zmanjšanju števila živali v letih 2013 in 2014 obsegala skoraj 157 000 živali. Največje število upravičenih proizvodnih dejavnikov iz Sklepa ni bilo preseženo. Preostali del druge pomoči ni neposredno povezan s proizvodnjo.

Sklepne ugotovitve v zvezi s proizvodnimi količinami

Skupna proizvodnja sektorjev, ki prejemajo podporo, se je torej na območju, ki prejema pomoč, v obdobju poročanja povečala, pri čemer je presegla največje število upravičenih proizvodnih dejavnikov za mleko in „nekate poljščine“. Ta prekoračitev proizvodnje za mleko ni bila niti bistvena niti sistematična, za „nekate poljščine“ pa je bila v celotnem obdobju poročanja velika in stalna. Finska je sprejela ukrepe za zmanjšanje spodbude za pridelavo nekaterih poljščin, pri čemer je območje, ki prejema podporo, zmanjšala z 58 575 ha leta 2011 na približno 45 641 ha leta 2013.

4.4 Razvoj kmetijskega gospodarstva v regijah, ki prejemajo Nordijsko pomoč

Na Finskem je bilo leta 2014 52 775 kmetij, od katerih jih je bilo 57 % vključenih v območje, ki prejema pomoč, kar v primerjavi z letom 2010 pomeni 11-odstotno zmanjšanje na nacionalni ravni. Kmetijska površina v uporabi se ni zelo spremenila, medtem ko se je število ha na kmetijo povečalo, kar kaže na strukturno prilagoditev. Strukturni razvoj je bil podoben

v vseh delih države, vendar se je število kmetij na najsevernejših območjih zmanjšalo sorazmerno manj kot na drugih območjih.

Na Finskem se je v obdobju 2010–2014 sorazmerno najbolj zmanjšalo število vrtnarskih kmetij (–35 %), sledile pa so kmetije za proizvodnjo svinjskega mesa (–31 %) in kmetije za proizvodnjo mleka (približno –25 % na vseh območjih, razen v podregijah C2 in C4, ki prejemata Nordijsko pomoč, v katerih je bilo zmanjšanje 18-odstotno). Število kmetij za proizvodnjo govejega mesa in kmetij za pridelavo žita je ostalo bolj ali manj enako, zlasti v regiji, ki prejema Nordijsko pomoč, število kmetij za proizvodnjo perutnine pa se je povečalo za 13 %, zlasti na območju C.

Zdi se, da podatki o proizvodnji in kmetijah kažejo, da se proizvodnja ohranja na območju, ki prejema Nordijsko pomoč, vključno z najsevernejšimi območji. Na podlagi ekonometrične analize proizvodnje mleka, ki jo je izvedel raziskovalni center PTT (na Finskem), je bilo ugotovljeno, da se na območju, ki prejema Nordijsko pomoč, s to pomočjo uspešno ohranja proizvodnja mleka.

Delež Nordijske pomoči v okviru skupnih prihodkov kmetij se razlikuje med sektorji proizvodnje ter je največji v proizvodnji mleka (od 13 % do 28 %), najnižji pa pri pridelavi žit (od 3 % do 7 %). Znesek pomoči se v vseh sektorjih povečuje proti severu.

Gospodarske razmere so bile v celotni državi zelo težke. Zaposlenost v kmetijstvu se je zmanjšala za 7,7 %, vendar je bilo zmanjšanje števila kmetij še večje (–11 %). Delež zaposlenih v kmetijstvu je na območju, ki prejema Nordijsko pomoč, sorazmerno precej večji kot v preostalem delu Finske. Na primer na območju C2 znaša delež kmetijstva v celotni zaposlenosti 10,2 %, zunaj tega območja pa znaša od 1,1 % do 2,8 %. Število delovnih mest v živilski industriji se je na območju, ki prejema Nordijsko pomoč, povečalo.

Zaradi nadaljevanja kmetijske proizvodnje na območju, ki prejema pomoč, so se ohranile številne okoljske storitve in odprta kmetijska pokrajina, ki je v regiji redkost. Ta razvoj bistveno prispeva k zmanjšanju erozije in spiranja hranil ter pozitivno vpliva na biotsko raznovrstnost. Čeprav se je celotno območje travinja na območju, ki prejema Nordijsko pomoč, zmanjšala, se je območje, ki se kot travinje uporablja že več kot pet zaporednih let, povečalo za 20 %. Ravno nasprotno se je to območje na južnem Finskem v enakem obdobju zmanjšalo za 40 %.

5. NORDIJSKA POMOČ NA ŠVEDSKEM V OBDOBJU 2011–2015

5.1 Dodeljene odobritve

V prejšnjem petletnem obdobju je bila Švedska pooblaščen za letno izplačevanje pomoči v višini 318,67 milijona SEK (35,41 milijona EUR). Od 1. julija 2010 je Švedska na podlagi Sklepa C(2010)6050 pooblaščen za izplačevanje pomoči, kot prikazuje preglednica 4 spodaj.

Preglednica 4: Letna odobrena pomoč v skladu s Sklepom C(2010)6050 in najvišje ravni v obdobju 2011–2015

		Najvišja povprečna dovoljena pomoč/enoto 1)		Enota	Najvišja dovoljena pomoč 2) (v mio SEK/leto)		Največje število upravičenih proizvodnih dejavnikov	
			<i>zgornja meja v obdobju 2011–2015</i>			<i>zgornja meja v obdobju 2011–2015</i>		<i>zgornja meja v obdobju 2011–2015</i>
1. Sektor mleka					293,00	288,87	450 000 ton	394 464 ton
– Mleko krav molznic		0,73	0,70	SEK/kg				
– Koze	3)	500	466	SEK/glavo				
– Pomoč za prevoz mleka krav molznic	4)	0,039	0,038	SEK/kg				
2. Prašiči in perutnina	5)	1 350	1 347	SEK/GVŽ	17,94	15,91	16 532 GVŽ	11 982 GVŽ
– Prašiči za zakol								
– Svinje								
– Kokoši nesnice								
3. Jagodičevje in zelenjava	6)	2 800	2 761	SEK/ha	2,03	1,03	750 ha	374 ha
4. Krompir		2 500	2 216	SEK/ha	5,7	4,23	2 910 ha	1 908 ha

- 1) Pomoč na enoto se lahko med regijami razlikuje v mejah najvišjega povprečja.
- 2) Najvišja dovoljena pomoč znaša 318,67 milijona SEK.
- 3) Le koze, ki se uporabljajo v proizvodnji mleka. Ocenjena proizvodnja mleka je 800 kg na kozo letno.
- 4) Od kmetije do zbirnega centra ali prvega centra za predelavo.
- 5) Pri čemer je ena kokoš nesnica 0,01 GVŽ, ena svinja 0,33 GVŽ in en prašič za zakol 0,10 GVŽ.
- 6) Razen krompirja.

5.2 Izplačana pomoč

Nordijska pomoč

Skupni letni znesek izplačane pomoči je v zadevnem obdobju znašal od 282,2 milijona SEK do 285,75 milijona SEK (29,25–32,21 milijona EUR) (preglednica 5). Izplačana pomoč je torej ostala zelo uravnotežena v celotnem obdobju z majhnimi razlikami med posameznimi leti.

Preglednica 5: Nordijska pomoč glede na sektor, v milijonih SEK

Sektor, ki prejema podporo	2011	2012	2013	2014	2015
Mleko ¹	265,26	270,07	269,77	272,65	271,08
Prašiči, perutnina	15,91	13,75	12,31	12,13	12,60
Jagodičevje, zelenjava, vključno s krompirjem	1,03	1,03	0,99	0,97	0,92
Skupaj	282,20	284,85	283,07	285,75	284,60

¹ Vključno s kozjim mlekom in podporo za prevoz.

Na podlagi tega je mogoče sklepati, da so se pri dodelitvi letne pomoči na Švedskem upoštevale najvišje stopnje pomoči, dovoljene v sklepih.

Skupna podpora na območju, ki prejema Nordijsko pomoč

Kmetijstvo na območjih, vključenih v shemo pomoči, je upravičeno tudi do instrumentov, ki jih financira EU, zlasti dveh stebrov v okviru skupne SKP (preglednica 6). Od ukrepov iz drugega stebra so zlasti pomembni podpora za območja z omejenimi možnostmi in kmetijsko-okoljski ukrepi. Zgornja meja za skupno podporo regiji, ki prejema pomoč, v Sklepu C(2010)6050 ni določena. V okviru programa za razvoj podeželja za obdobje 2014–2020 se lahko podpora za kolobarjenje dodeli le za območja z naravnimi omejitvami (nekdanja območja z omejenimi možnostmi), ki niso vključena v shemo pomoči. Plačila okoljske podpore kolobarjenje na območjih z naravnimi omejitvami se bodo torej zmanjševala in leta 2018 ukinila. Stopnja pomoči EU se od leta 2003 spremlja naknadno.

Preglednica 6: Povzetek pomoči, izplačane na Švedskem, vključno s pomočjo Skupnosti, v milijonih SEK

Vrsta pomoči	2011	2012	2013	2014	2015
Kompenzacijsko plačilo (podpora za območja z omejenimi možnostmi)	307,01	312,83	301,95	299,36	617*
Kmetijsko-okoljska podpora (kolobarjenje)	295,44	297,13	293,62	287,65	32,46*
Nordijska pomoč ⁸	301,50	297,87	301,53	304,88	303,90
Skupaj	903,95	906,71	897,10	891,89	953,36

⁸ Referenčna stopnja: 318,67 mio SEK.

* Napoved temelji na zaključenih delnih izplačilih.

Skupna kombinirana podpora se razlikuje med posameznimi leti, vendar ne sledi doslednemu trendu in je po obsegu enaka od leta 1997.

5.3 Proizvodne količine na območju, ki prejema pomoč

Sektor mleka

V obdobju 2011–2015 je povprečni znesek pomoči za proizvodnjo kravjega mleka znašal 267 milijonov SEK na leto. Proizvodnja mleka na območju, ki prejema podporo, obsega 13 % skupne proizvodnje na Švedskem. Leta 2015 je bilo na tem območju manj kmetij za proizvodnjo mleka (795) kot leta 2011 (999), število krav pa je ostalo stabilno in se je v petletnem obdobju le nekoliko spremenilo.

Mleko je edini sektor proizvodnje, vključen v shemo Nordijske pomoči, v katerem se je v zadevnem petletnem obdobju proizvodnja povečala za 2,7 %. Po najnižji stopnji leta 2011 se je proizvodnja povečevala do leta 2014, leta 2015 pa se je znova zmanjšala. Podpora za prevoz se je izplačala od 7 do 9 obratom za predelavo mleka za povprečno 386 202 ton letno.

Prašiči in perutnina

Prašičereja je ostala stabilna in se ni približala največjemu številu upravičenih proizvodnih dejavnikov. Med letoma 2011 in 2013 se je močno zmanjšalo število prašičev za zakol, vendar se število od leta 2013 povečuje, čeprav še vedno ni doseglo vrednosti iz leta 2011. Eden od oteževalnih dejavnikov za prašičerejce na severu Švedske je majhno število klavnic. To pomeni dolge razdalje od kmetije do klavnice ter zmanjšuje možnosti kmetov pri izbiri, kam bodo dostavili živali, in pri pogajanju o cenah za zakol. Kar zadeva svinje za proizvodnjo prašičkov, se število kmetij in svinj zmanjšuje, čeprav se je število obeh leta 2015 povečalo. Vsota izplačil se v zadevnem petletnem obdobju ni veliko spreminjala in je ostala nižja od najvišjih dovoljenih stopenj.

V zvezi s proizvodnjo jajc je v zadevnem petletnem obdobju opazen trend zmanjševanja števila kmetij in kokoši nesnic, ki prejemajo podporo, ter zneskov, izplačanih v zadevnem obdobju.

Jagodičevje in zelenjava

Vsako leto je podporo prejelo od 94 do 103 kmetij za proizvodnjo jagodičevja in zelenjave, ki so skupaj obsegale približno 360 ha. Območje je v zadnjih petih letih ostalo približno na teh ravneh in dosega le približno polovico največjega števila upravičenih proizvodnih dejavnikov.

Sklepne ugotovitve v zvezi s proizvodnimi količinami

Proizvodne količine mleka so se v petletnem obdobju nekoliko povečale. Ostala sektorja tudi ostajata precej stabilna, čeprav obseg proizvodnje med leti niha. Vsi sektorji dosegajo precej nižje število od največjega števila upravičenih proizvodnih dejavnikov.

5.4 Razvoj kmetijskega gospodarstva v regiji, ki prejema pomoč

Za območje na Švedskem, ki prejema pomoč, so značilni majhna gostota prebivalstva, ki se še zmanjšuje, omejitve potenciala za gospodarski razvoj in slabi pogoji za kmetijstvo. Za strukturo kmetij so značilna manjša in bolj razpršena polja nepravilnih oblik, kot so sicer v povprečju na Švedskem. Zaradi tega in zaradi razdalj med posameznimi polji so višji tudi stroški prevoza znotraj kmetijskih posestev. Za najsevernejša okrožja, vključena v shemo Nordijske pomoči, delež nacionalne proizvodnje (izražen kot BDP) kaže trend zmanjševanja od leta 1995.

Glavni kmetijski proizvod na tem območju je mleko, ki obsega 13 % skupne proizvodnje mleka na Švedskem. Število proizvajalcev se je med letoma 2011 in 2015 zmanjšalo, število krav pa je ostalo stabilno, vendar se znotraj območja, ki prejema podporo, ni sorazmerno razvijalo. Mleko je edini proizvodni sektor, vključen v shemo pomoči, v katerem je bilo zabeleženo povečanje. Leta 2015 je bilo proizvedenega 10 000 ton več mleka kot leta 2011. V tem obdobju se je dohodek kmetij proizvajalcev mleka zmanjšal.

Na območju, ki prejema pomoč in na katerem prevladuje gozd, so zemljišča za kmetijsko proizvodnjo tista, ki zagotavljajo odprtost pokrajine, s čimer se spodbuja njena biotska raznovrstnost. Za kmetijsko dejavnost na območjih, ki prejemajo podporo, je značilna manj intenzivna proizvodnja, saj gre predvsem za travinje in pašnike. Na teh območjih se običajno uporablja zelo malo pesticidov in gnojil. Zato je vpliv na okolje manjši kot pri kmetijskih dejavnostih v drugih delih države.

Od leta 1990 je bil razvoj prebivalstva na območjih, ki prejemajo podporo, negativen, pri čemer se je število prebivalcev zmanjšalo za 3 %, v preostalem delu Švedske pa se je povečalo (za 18 %).

6. SKLEPI

V tem poročilu se obravnavajo odobritve Nordijske pomoči, dodeljene Finski in Švedski v obdobju 2011–2015, ter doseženi rezultati. Poročilo je sestavljeno na podlagi podatkov organov držav članic v skladu s členom 143(2) Akta o pristopu.

6.1 Finska

V zvezi z izvajanjem sheme Nordijske pomoči na Finskem Komisija ugotavlja naslednje:

1. *Skladnost z najvišjo stopnjo pomoči, dovoljeno na podlagi odobritev Komisije:* pri skupnem znesku izplačane pomoči in celotni podpori na območju, ki prejema Nordijsko pomoč, so bile v obdobju 2011–2015 upoštevane najvišje dovoljene stopnje pomoči iz Sklepa C(2009)3067, kakor je bil spremenjen, razen v primeru manjše in nepredvidene izjeme leta 2014.
2. *Skladnost z največjim številom upravičenih proizvodnih dejavnikov:* skupna proizvodnja na območju, ki prejema pomoč, je presegla največje število upravičenih proizvodnih dejavnikov za mleko in „nekatero poljščino“. Da bi preprečila prekoračitev skupnih zneskov dovoljenih izplačil, je Finska uporabila sorazmerno zmanjšanje izplačila na enoto proizvodnega dejavnika in je v primeru pomoči za „nekatero poljščino“ zmanjšala upravičeno območje. S tem sistemom se je zagotovilo, da se je obveznost države glede najvišje stopnje skupnih zneskov izplačane pomoči vedno upoštevala, vendar sorazmerno zmanjšanje ni preprečilo sicer ne preveč obsežne razširitve pomoči na celotno upravičeno proizvodnjo.
3. *Izpolnitev ciljev sheme pomoči:* pomoč na Finskem je na splošno prispevala k ohranjanju proizvodnih količin na območju in ohranjanju zaposlenosti v kmetijskem sektorju. Kljub manj ugodnim proizvodnim pogojem so se nekateri proizvodni sektorji na Finskem razvijali bolje kot zunaj območja, ki prejema pomoč. Vendar se je znotraj območja, ki prejema pomoč, proizvodnja še naprej pomikala proti jugu, čeprav se je število kmetij za proizvodnjo mleka in govejega mesa na najsevernejših območjih zmanjšalo sorazmerno manj. V naslednjem obdobju poročanja je treba pozorno spremljati izvajanje sheme in merila za razlikovanje med zneski pomoči ter proučiti morebitno prilagoditev podpore.

6.2 Švedska

V zvezi z izvajanjem sheme Nordijske pomoči na Švedskem Komisija ugotavlja naslednje:

1. *Skladnost z najvišjo stopnjo pomoči, dovoljeno na podlagi odobritev Komisije:* pri celotnem znesku izplačane Nordijske pomoči v obdobju 2011–2015 je bila upoštevana zgornja meja za najvišjo dovoljeno stopnjo pomoči, odobreno v sklepih 96/228/ES in C(2010)6050.
2. *Skladnost z največjim številom upravičenih proizvodnih dejavnikov:* največje število upravičenih proizvodnih dejavnikov, ki prejemajo pomoč, je bilo upoštevano v vseh sektorjih, ki prejemajo Nordijsko pomoč.
3. *Izpolnitev ciljev sheme pomoči:* po pregledu sheme leta 2010 je pomoč, izplačana na Švedskem, v obdobju 2011–2015 omogočila ohranitev ravni proizvodnje v glavnem sektorju, tj. sektorju proizvodnje mleka. V drugih sektorjih, ki prejemajo podporo, je bila proizvodnja stabilna ali se je nekoliko zmanjšala. Revidirani Sklep C(2010)6050 je omogočil večjo prožnost pri izvajanju sheme pomoči, s čimer je prispeval k boljšemu izpolnjevanju njenih ciljev, čeprav lahko podpora le delno zmanjša omejitve kmetijske proizvodnje na območju, ki prejema podporo.

V obeh državah nadaljevanje kmetijske proizvodnje prispeva k ohranjanju odprte, dobro upravljane kmetijske pokrajine na pretežno gozdnem območju, ki prejema Nordijsko pomoč. Ohranjanje odprtosti pokrajine je pozitivno za biotsko raznovrstnost in privlačnost pokrajine. Na podlagi informacij nacionalnih organov Komisija meni, da so organi zadovoljivo uporabljali sklepa 2002/404/ES in C(2009)3067 za Finsko ter sklepa 96/228/ES in C(2010)6050 za Švedsko, ki zadevajo pomoč severnim regijam.